

МЛАДЬ ТУРИСТЪ

I. Картини въ черно:

1. Йорданъ Гешевъ — Пиринъ — Стражитъ
2. " — Пиринско езеро
3. Проф. Василь Захариевъ — Рупитъ.

II. Снимки:

Козлевъ
Шандурковъ
Вилнеръ
Кръшнякъ

III. Речь:

1. Двадесета
2. Димитъръ Пантелеевъ — Юмрукъ-Чалъ
3. Евгения х. Димитрова — Зовътъ на планината
4. Найдень Памукчиевъ — Карпатски дни
5. Иванъ Яковъ — Белмекенъ
6. Димитъръ Андреевъ — Слънчеви дни
7. Стефанъ Поповъ — Изъ „Планини и хора“
8. Съюзенъ животъ
9. Алпийски вести
10. Културни вести

Корица: Проф. Василь Захариевъ

РЕДАКЦИЯ и АДМИНИСТРАЦИЯ:
София — ул. Клементина 7 — Тел. 2-03-12
Пощенска чекова смѣтка 25-72
АБОНАМЕНТЪ 20 лв. — Брой 4 лева

МЛАДЪ ТУРИСТЪ

ОРГАНЪ НА ЮНОШЕСКИЯ ТУРИСТСКИ СЪЮЗЪ ВЪ БЪЛГАРИЯ

ГОД. XX

1939

КН. 1.

ДВАДЕСЕТАТА

Двадесетъ години сж нищо въ безкрайния низъ на вѣко-
ветъ, но когато тѣ сж смислени чрезъ едно творчество за-
писало най-свѣтлитѣ страници въ идейния пжтъ на родната
младежъ, ние не можемъ да ги стминемъ равнодушно. И ко-
гато „Младъ туристъ“ навлиза въ своята двадесета годиш-
нина, ние съ гордостъ сочимъ изминатия пжтъ — олицетворе-
ние на една воля и една идея.

Двадесетъ години, нанизани отъ най-ценнитѣ дарове на
младежката душа и изпълнени съ вѣчния стремежъ нагоре и
копнежъ по върховетъ, сж достатъчната гаранция за тѣрже-
ството на идеята, на която „Младъ туристъ“ посвѣти стра-
ницитѣ си. Тѣ сж изразъ на несдържани пориви, на неудо-
лива жажда за красота, смѣлостъ, другарство! Тѣ сж тѣл-
кувателъ на най-сѣкровениотѣ трепети на младежкитѣ сѣрца!

И затова ние сме горди съ двадесетата годишнина на
„Младъ туристъ“ и, съ открита въра въ погледа, следимъ пжтя
НАГОРЕ.

НАГОРЕ нека бжде и днесъ онова ново, което ще лѣха
отъ всѣка негова страница и ще буди надеждата за утрешния
още по-свѣтълъ день на любимия Ю. Т. С.

ВСЕ НАГОРЕ!

„МЛАДЪ ТУРИСТЪ“

Единъ отъ най-примамливитѣ обекти за излетуване изъ Стара-планина, е безспорно, нейниятъ именитъ първенецъ Юмрукъ-чалъ.

Побитъ едва ли не въ срѣдата на могщата 600-километрова снага на Стара-планина, той е нейната най-висока точка. Билото на Стара-планина до Юмрукъ-чалъ, по което се едрѣятъ личнитѣ ѝ върхове Миджуръ, Комъ, Тодорини кукли, Мургащъ, Паскалъ, Веженъ, Козята стена, Амбарица и Купенитѣ, неизкореними символи на свобода и воленъ животъ, извори на легенди и предания за народа ни отъ дветѣ страни на планината, въ Юмрукъ-чалъ достига своя краенъ възходъ — 2373 м. височина. Задъ Юмрукъ-чалъ Старопланинската верига презъ върховетѣ Мара гидикъ, Кадемлий, историческия връхъ Св. Никола, кждето българското опълчение изгради съ своитѣ кости основитѣ на нашата независимостъ, презъ бунтовническата Бузлуджа, Българка и Чумерна, значително се снишава, за да се раздѣли при Демиръ-капия, прохода между Елена и Сливенъ, въ три успоредни вериги къмъ морето: Сакаръ балканъ, Коджа балканъ и Чаталъ балканъ.

Възкачването на Юмрукъ-чалъ става леко и удобно отъ дветѣ страни на Балкана: отъ северъ презъ Габрово, край Узана, презъ прочутата неизбродна Равна гора съ едри букаци и вѣчно зелени лаврови храсти, край Мазалатъ, единъ отъ най-красивитѣ Старопланински върхове, разгнать като исполинско вѣтрило, по чийто ребра се спускатъ разпѣнени потоци, долу, въ дивия и страхотно зиналъ долъ на Габровнишката рѣка, край красивата хижа на Севлиевскитѣ туристи, изъ долината на Тжжа, край Мара Гидикъ и Русалийската пжтека. Вълизането на Юмрукъ-чалъ може да стане и презъ Севлиево, Лъгътъ, хижа Росица или презъ Троянъ, презъ живописния Троянски манастиръ, и величествената Амбарица, край Купенитѣ между които се синѣе единственото езеро въ Стара-планина. Обаче класическото изкачване на Старопланинския първенецъ става отъ югъ презъ Калоферъ, край страхотнитѣ южни спусъци на Юмрукъ-чалъ, или отъ Карлово, по течението на старата Карловска рѣка и презъ хижа Юмрукъ-чалъ.

Докато първенцитѣ на Рила и Пирина — Мусала и Елъ-тепе, които заедно съ Старопланинския първенецъ сж култъ за българскитѣ планинари, вишатъ оголени каменни грамади надъ шеметни бездни и се оглеждатъ въ бистри езера, Юмрукъ-чалъ носи типичния белегъ на Старопланинския пейзажъ: заобленостъ на формата, мекота на линията, монументалностъ и епично спокойствие. Юмрукъ-чалъ гледанъ отъ полето, или отъ нѣкой по-нисъкъ Старопланински връхъ, особено привечеръ, неволно изтрѣгва лудъ възторгъ. Тамъ виси въ небесата, заметнатъ съ тежки облаци — тежки плащеници, като библийско видение, плува огромниятъ, симетрично заобленъ лобъ на Юмрукъ-чалъ. Следъ пладне, когато го напече слънцето, той действително прилича на единъ огроменъ магнетиченъ юмрукъ, който привлича облаци и мъгли на жестокъ двубой, за да засияе на другия день окжпанъ въ дъждъ и роса, мълчаливъ и безстрастенъ.

Към слънцето

Дълбокитъ долове и бездни, по-многобройни отъ южната страна на Юмрукъ-чалъ и неговитъ стръмни стени, неочаквано извеждатъ излетника върху едно продълговато и равно плато, съ посока отъ югъ къмъ северъ и съ две триангулационни пирамиди на двата крайща на платото. Умората изчезва въ мигъ, защото мигомъ се разкриватъ необхванатитъ картини, далечнитъ и близки видения отъ едната и отъ другата страна на Стара-планина, които, обхванати веднажъ съ ненаситни очи, се пазятъ като съкровенъ споменъ цѣль животъ. На северъ окото се спуска по спокойнитъ дипли на планината, гали китни гори и златни полета, лети надъ бѣли села съ червени покриви, жадно търси тънката сребърна лента на Дунава. На изтокъ Мара Гидикъ и Кадемлий лежатъ като послушни палета въ краката на гордия първенецъ. Струва ти се, че ако се надигнешъ на прѣсти ще зърнешъ кждравитъ води на Черно-море. На западъ ярко, стройно и сякашъ безкрайно, се е опънало Старо-планинското било съ своитъ многобройни близки и далечни върхове. Тамъ нѣкъде на югозападъ се бѣлѣятъ снѣжни прѣспи по снагата на Рила, а Витоша прилича на малка купчина прѣстъ. Но изгледътъ къмъ южнитъ полета е по-ясенъ, по-релефенъ, може би, защото Първенецътъ така близо е надвесенъ надъ Сръдногорието и надъ равното и зрълото тракийско поле. По посока на Калоферското прѣскало, което черпи водитъ си отъ вѣчната преспа подъ върха, долу, между свѣжа зеленина, се бѣлѣе манастира Св. Георги, току до него се разкрива частъ отъ Алтънъ Калоферъ, нѣкогашниятъ Звъни-градъ, живописния проломъ на старата Карловска рѣка, потънала въ зеленини, Сръдна-гора, изравнена съ полето, Пловдивскитъ тепета и презъ равнината, сякашъ на единъ хвърлей, се синѣ мощната снага на Родопитъ.

Юмрукъ-чалъ е не само побитъ въ сръдната на Старо-планинската верига, но той стои и въ сръдцето на българската земя, бди отъ вѣкове надъ нейнитъ граници, билъ е и ще бжде най-вѣрниятъ стражъ предъ вратитъ на нашата история.

Пиринъ — Стражитѣ

Акварелна изложба

Йорданъ Гешево

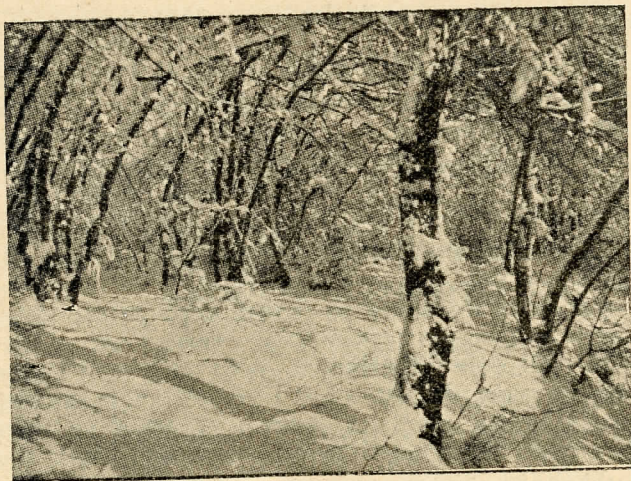
Юмрукъ-чалъ отъ дълги години мами съ своята красота българскитѣ планинари и познавачитѣ на българската земя. Преди 50 години духовния водачъ на племето ни, бащата на новобългарската литература, Иванъ Вазовъ, лежалъ въ случайнитѣ изкопи на върха и е гледалъ, „като на дланъ въ неизмѣримата дълбочина долинитѣ на Стрема и Тунджа, на Марица, бърдата що ги дѣлятъ, съ всичката вълшебна пѣстрота на багритѣ, сѣнкитѣ, формитѣ“. Отъ ранни години маменъ отъ гласовѣтѣ на роднитѣ му върхове Добрила и Амбарица, той бѣше най-естъ гостенинъ на нашитѣ планини. За дълги години ще запази своята първична свѣжестъ неговото прекрасно описание „Единъ кжтъ отъ Стара-планина“, въ което Вазовъ за първи пжтъ показва красотата на Юмрукъ-чалъ. „Върхътъ — това е единъ особенъ свѣтъ, въ който човѣкъ се чувствува малъкъ, нищожень или странникъ, чини ти се, че никога нѣма да се върнешъ въ свѣта, пленень отъ тоя омагьосанъ, мъртавъ, почти враждебенъ миръ“, е промишлявалъ върху темето на Юмрукъ-чалъ Иванъ Вазовъ.

На 25 юний 1888 г., върхътъ е билъ посетень отъ бившия царъ Фердинандъ, който сжщо така бѣше единъ отъ страстнитѣ поклонници на българскитѣ планини. Въ негова честь, по решение на калоферския общински съветъ презъ 1889 г., върхътъ бѣше наречень Фердинандовъ връхъ. Единъ отъ първитѣ пжтешественици изъ нашата земя следъ освобождението, Константинъ Иречекъ, въ своята книга „Пжтувания по България“, е записалъ следния анекдотъ, който карловскитѣ турци сж му разказали за Юмрукъ-чалъ. За да провѣрятъ кой върхъ е най-високъ, поради липса на геодезични уреди, турцитѣ поставили презъ единъ

лѣтенъ день по върховетѣ на Карловския балканъ овчи глави и на другата сутринъ намѣрили, че единствена главата, поставена на Юмрукъ-чалъ, замръзнала. По тоя начинъ върхътъ Юмрукъ-чалъ се оказалъ най-високиятъ върхъ.

Примамливото легендарно име на Старо-планинския първенецъ, красотата която се разкрива отъ неговото теме, привлича отъ година на година все по-голѣмъ брой поклонници. Увеличаващето се число на излетниците изъ Централния дѣлъ на Стара-планина извика нуждата отъ построяване на хижа и заслони около именития върхъ. Първи Карловскитѣ туристи построиха по срѣдата на пѣтя Карлово—Юмрукъ-чалъ, въ мѣстността Гюрла, своята кокетна каменна хижа, може би най-посещаваната хижа въ Централна Стара-планина. Близу до върха сж и хижитѣ на Севлиевскитѣ туристи. Въ услуга на излетниците сж и хижитѣ на Сопотци и Троянци подъ в. Амбарица. Ала нуждата отъ подслонъ непосредствено до върха, подтикна пловдивскитѣ и карловскитѣ туристи да изградятъ малъкъ камененъ заслонъ въ южното подножие на върха презъ миналата година, който улеснява проходите презъ Юмрукъ-чалъ въ лошо време и който ще подтикне зимнитѣ излети въ тая часть на Балкана. Калоферскитѣ туристи сжщо така проектиратъ своя хижа подъ върха, а въ най-скоро време, може би, родния туризъмъ ще поднесе на българската нация третата метеорологическа наблюдателница на Юмрукъ-чалъ!

Който обича своята Родна земя, който иска да обозре отъ планинскитѣ върхове величието и красотата на българската природа — Юмрукъ-чалъ е естественъ пиедисталъ за опознаването на България!

Зимна приказка

Сн. М. Риѣоловъ

ЗОВЪТЪ НА ПЛАНИНАТА

Ела, — зове ме планината,
Ела вѣвѣ моятъ недра.
Отъ тебѣ не крия красотата.
Ела вѣвѣ моята гора.

Ще влѣя бодрость въ твойтъ жили;
Ще прѣсна грижи, сѣта;
На младостъта ще дамъ азъ сили
За вѣвѣ житейската борба;

Ще ти запѣя пѣсень мощна
Що нѣвѣга Ботеу изпѣхъ.
Въ менѣ броди дѣхъ на възрожденци,
Че храмъ народенъ въ родство дѣхъ.

Вѣвѣ мене всиѣко е красиво.
Тѣкѣ нѣма ежди, сѣта,
Човѣшката дѣша се слива
Съ тазъ мощна, дивна красота.

Кога вѣвѣ утрина красиво
Възлиза пламналъ мощний Фебъ
И гордий врѣхъ въ злато облива, —
Ще сѣтишъ — нѣщо трѣпне въ тебѣ.

Лекъ вѣтѣръ — самодѣла тѣдна
Обвила снага въ лекъ вѣвалъ —
Край тебѣ прелита съ пѣсень дивна
Въ лѣса — вѣтъ страстно зашептѣлъ...

Елате всиѣки въ планината,
Елате въ родната гора.
Отъ върха вижте красотата
На нашта, хѣдава земя.

КАРПАТСКИ ДНИ

НАЙДЕНЪ ПАМУКЧЕВЪ

*Азъ често си спомнямъ за васъ,
о хубави Карпатски дни!...*

Като кехлибарени зърна на броеница се протърколиха въ безкрайния низъ на времето много дни и все пакъ споменитѣ за васъ сж скжпи, като майчина милувка и топли, като пролѣтна ласка...

И днесъ, когато облакатенъ на бюрото, рѣя погледъ, презъ вуала на падащи снѣжинки върху меланхоличната снага на Витоша, предъ менъ изпъкватъ въ стройна линия, като планинска верига: чаровниятъ Букурещъ, царствената Синая, мечтата на мечтитѣ Фарфулъ Ку Доръ, палавата Булбочи, тайнствената Пещера, романтичното Бабеле, величествениятъ Омулъ, старинния Разновъ, кокетния Брашовъ и...

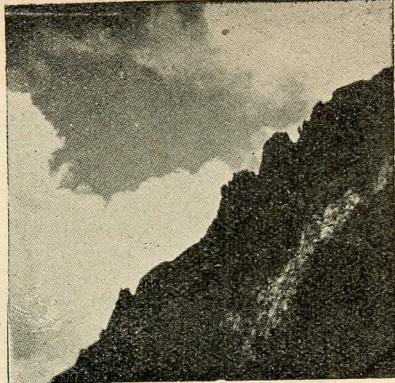
...И още безброй спомени и преживѣвания, които свързаха съ тѣхъ 30 български юноши туристи, дръзнали въ хубави лѣтни дни да нарушатъ покоя на Карпатскитѣ висоти...

— — —
Деветнадесетото юлско слънце цѣлуваше съ първия си снопъ лжчи леко люлѣящитѣ се Дунавски талази, когато дветѣ моторници се откъснаха отъ Русенското пристанище. На кея митнически стражаръ отдава честъ, а отъ брѣга размахватъ бѣли кърпички.

Отвъдъ сж нашитѣ стари познайници, които ни посрѣщатъ съ отворени обятия и съ сърдечностъ, присжща само на нѣмската душа. Чрезъ нашето мощно „Балкани“, българскитѣ „тридесетъ“ отвърщатъ на тѣхния привѣтъ:

— „Здравейте скжпи приятели отъ Седмоградския Карпатски Съюзъ! Ние пакъ сме ваши гости“!

— — —
Бързъ влакъ, като стрела се влива въ пространната грѣдь на равната заддунавска ширъ и следъ тричасовъ приятенъ пжтъ ни стоварва на северната Букурещка гара. Въ Букурещъ сме. Всичко диша съ пулса на огромнитѣ градове. Презъ цѣлия день разглеждаме. Нашитѣ нѣмски приятели търсятъ всѣки случай, съ който да манифестирайтъ създаденото отъ години сърдечно приятелство между Седмоградския Карпатски Съюзъ и Ю. Т. С.. Късно вечеръта Грандъ хотелъ „Екзелсиоръ“ ни приютява въ единъ отъ многото си етажи и въ мечти по на-

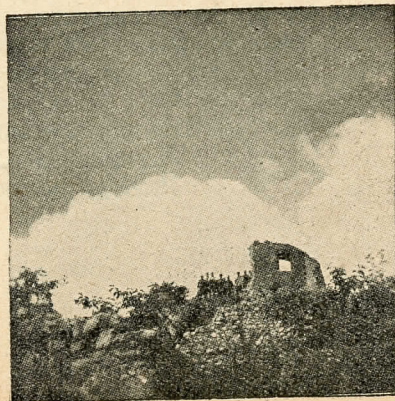

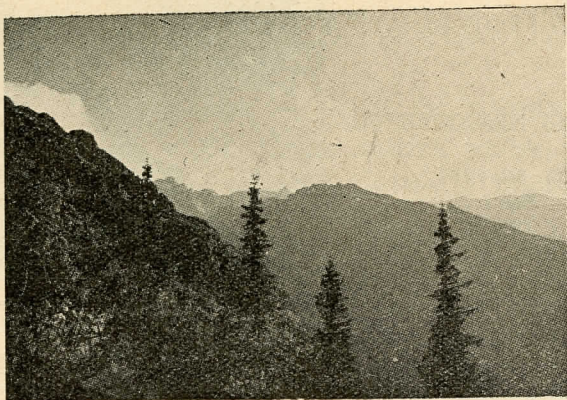
Нагоре

Карпатско видение

Развалини

Карпатска берига

Сн. К. Козлево

стѣпващитѣ дни на красота и волностъ изъ Карпатитѣ, ние дочакваме зората на новия день.

Сутринѣта рано, когато като плахи планински птици се измѣквахме отъ Букурещъ, за да поемемъ пѣтя нагоре, голѣмиятъ градъ още плуваше въ лека утринна мъгла. Следъ три часа влакѣтъ ни отнася въ Синая. Отъ тукъ започватъ нашитѣ Карпатски дни. Притягаме раницитѣ, тѣлото се привежда малко и пѣтьтъ нагоре започва. Царствената Синая е вече задъ насъ. Още нѣколко минути обѣрнатиятъ погледъ съзира въ ведрата утринъ Царскитѣ дворци и бухналитѣ въ зеленина вили на най-голѣмия курортъ и после само пѣтьтъ нагоре остава.

Вървимъ. Три часа вече вървимъ. Небето все повече се мръщи. Въ далечината съ тежъкъ грохотъ се борятъ грѣмотевици. Едри капки дѣждъ заронватъ. Не сж ли гостоприемни Карпатитѣ? Нашиятъ симпатиченъ водачъ Ерихъ Шуллеръ отговаря, че тѣ обичатъ да се шегуватъ съ своитѣ гости... Продължава да вали. Тежки, оловни капки чукатъ по раницитѣ и платницата. Отмѣрваме равни крачки; габѣритѣ на обувката се впиватъ въ плѣтъта на каменистата пѣтека. И все нагоре... Срѣдъ мистиката на обграждащитѣ ни безредно прорѣзани скали — голи и страхотни, ние вървимъ въ мълчание. Скали, — тамъ нататѣкъ храсталаци. И надъ всичко тежи похлупакъ отъ сиви облаци и оловно небе. Около насъ пѣлзи гѣста, млѣчна мъгла.

Все вървимъ. Кѣмъ хижа „Фарфулъ Ку Доръ“ сме вече. Дѣждѣтъ е спрѣлъ. Мъглата бързо изчезна, както бързо изчезва хубава пролѣтна пѣсенъ. Небето е пакъ дълбоко. Хей тамъ горе, въ нюанситѣ на една нѣжна лилавостъ, изплува въ царствена омая върхѣтъ — върхѣтъ Фарфулъ Ку Доръ — върхѣтъ на мечтитѣ. Приковахъ погледъ въ неговия приказно изрѣзанъ лобъ, който се разтапя въ чуденъ янтѣренъ блѣсъкъ... Той сякашъ потрепера... Тихъ шепотъ се разнесе... Азъ притаихъ дѣхъ...

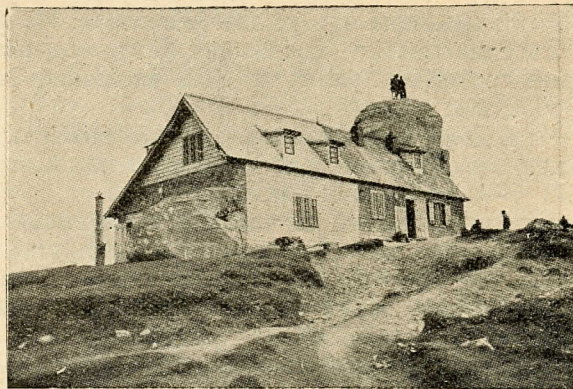
Върхѣтъ мѣлвѣше своята легенда...

Легенда за една непозната любовъ...

Любовъ велика, чиста, свята...

Хижа „Омүлө“

Сн. К. Козлеѣв

Било отдавна, много отдавна. Отъ тогава ни дѣли низъ отъ вѣкове. На върхътъ Фарфулъ Ку Доръ живѣла млада, красива, много красива девойка. Нейнитѣ кждрици били лжчи — въ тѣхъ искрѣла иглика и се разтапѣло чисто злато; пожари пламтѣли въ очитѣ ѝ, надъ които се премрежвали пламнали ресници; въ устнитѣ ѝ цѣвтѣла усмивката на алени макове всрѣдъ буйни житни нивя. Снагата ѝ била стройна като топола предъ трептящъ пролѣтенъ декоръ. Тукъ, въ другарство съ орлитѣ и планинския лазуръ живѣяла тя. Копнѣели по нея всички момци отъ долината, но тѣхнитѣ въздишки завършвали съ топла отронена сълза, защото горда и непостижима била девойката...

Еднажъ по вечерния зафиръ тя пратила вестъ, че ще стане другарка на тозъ, който презре препятствията и се изкачи презъ пропастьта при нея. Свили се въ мжка младежкитѣ сърдца. Че труденъ пжтъ и страшна пропасть, на която никой не знаелъ дѣното, отдѣляли върха.

На другата сутринъ, когато слънцето пакъ позлатило коситѣ на девойката, къмъ върха потеглилъ единъ момъкъ — младъ овчаръ съ гега въ ржце. Съ едно желание — да стигне при нея; съ една надежда — да бжде щастливъ съ нея... Буйно младежко сърдце! Искало да изхвъркне и по-скоро да се слѣе съ нейното.

Видѣла го девойката и трепнала отъ радостъ. Очитѣ имъ се срещнали и запламтѣли въ единъ пламъкъ — пламъка на чиста като планината любовъ... Тя се усмихнала и казватъ, че върхътъ никога не е билъ така красивъ като тогава...

Момъкътъ вече се катерѣлъ надъ пропастьта. Съ погледъ устременъ въ нея, той не виждалъ опасноститѣ — надъ него бдѣла девойката съ горящитѣ очи...

Още малко и той ще бжде тамъ... Ще бждатъ щастливи...

Последни усилия...

Но... зълъ демонъ завидѣлъ на тази свята любовъ... Подлѣгалъ момъка да погледне въ шеметната пропасть... една погрѣшна стѣпка... залитване... единъ стонъ... протегнати ржце нагоре... една мечта — едно име, нейното име, застава на устата... и тжпъ звукъ отъ падащо тѣло нарушилъ покоя на пропастьта.....

Замръзнала отъ ужасъ девойката. Не издържало любящото сърдце и съ една мечта — мечтата за него — спрѣло за винаги да тупти... Съ едни протегнати ръце, съ една засъхнала на бледи устни дума:

„Ела!... Ела!...“

А долу, съ последенъ взоръ отправенъ къмъ нея, съ прострърни нагоре ръце, очакващи топла ласка, лежалъ момъкътъ съ последни думи на уста:

— „Азъ ида!... Ида!...“

Тогава небето потъмнѣло, а върхътъ загубилъ отъ своята красота.

И легендата разправя, че въ тихитѣ звѣздни нощи, когато луната разливала разтопено сребро по скалитѣ, самодиви отнасяли момъка на върха. Тамъ той съ цѣлувка събуждалъ своята любима и тѣ били щастливи... Сърдцата имъ се изпепелявали въ една велика любовъ... Но щомъ слънцето започвало да пали своитѣ пожари на изтокъ, самодивитѣ идвали и раздѣляли влюбенитѣ... Тогава отъ топлитѣ искрящи очи се ронѣли много свѣтли сълзи... И затова тукъ цвѣтята сж така росни... И затова сутринъ на всѣко цвѣте трепти по една платинена капка — това сж сълзитѣ на една чиста, голѣма любовъ...

Фарфулъ Ку Доръ...

Върхътъ на мечтитѣ...

Една мечта...

■ ■ ■

Въ зората на четвъртия Карпатски день, съ прилепени раници на гръбъ, ние възпъвахме нагоре, къмъ нашата главна целъ Омулъ. Карпатитѣ сж капризни като необуздани девойки — сюрпризиратъ ни ту съ хубаво време, ту съ непрогледни мъгли.

Новиятъ день идва съ розовия цвѣтъ на събудени желания, облива се съ синкавата безбрѣжностъ на утринното небе и се топи въ лилавия цвѣтъ на ожиданието. Следъ това гжста мъгла сякашъ влива пипалата си въ насъ, за да отстѣпи не следъ много пакъ на хубавия день...

Вървимъ по труденъ каменистъ пѣтъ. Назадъ погледътъ селюбува на една рѣдка по просторъ на хоризонта гледка: въ безбрѣжността трептятъ силуетитѣ на близки и далечни планини; между тѣхъ се провиратъ китни долини, които сякашъ искатъ да ви повѣрятъ своитѣ тайни. Предъ насъ, презъ ефирнитѣ одежди на бѣли облачета, прозира Омулъ. Къмъ него ние се стремимъ.

Последни усилия. Ние сме на върха! Следъ толкова години, на най-високія румънски връхъ Омулъ (2,600 м.), пакъ се развѣва български трибагеникъ. Лицата на всички плуватъ въ възторгъ и удивление. Искатъ да обгърнешъ съ отворени обятия върха, да легнешъ и допрѣлъ ухо да чуешъ пулса на неговата плътъ — чиста, както сж чисти облацитѣ надъ нея... Вие съ наслада пиете чара на гледката и въ гърдитѣ ви се таи сподавения викъ предъ красотата и хармонията на планинския миръ. Хе, тамъ Карпатитѣ едрѣятъ въ стройни фигури, като нашия Балканъ, а по-нататъкъ се разстилатъ меланхолично като Родопитѣ.

Задушевитѣ нѣмски и български национални хора и веселія предъ Омулската хижа стоплятъ сърдцата и правятъ раздѣлата мжчна. Но трѣбва да вървимъ. Слизайки по обратната страна, ние махаме ръка на усмихващия се Омулъ и му обещаваме пакъ нѣкога да му бждемъ гости.

Нашитѣ излетни дни продължаватъ. Нощувайки въ симпатичната и сгушена въ прекрасно ущелие хижа „Малаещи“, изъ пространни гори ние слизаме въ нѣмско-румѣнския градъ Разновъ. Отъ тукъ, презъ старинния сръдновѣковенъ замъкъ, въ който нѣкога благородникъ-рицарь е прекарвалъ днитѣ си въ блѣнъ по своята Дулцинея, ние се отзоваваме въ най-чаровния курортъ Шулерау, въ красотата на който загубихме частъ отъ своитѣ сърдца, за да ги търсимъ после въ споменитѣ за сърдехнитѣ „Брудершафти“ съ красиви нѣмски девойки. Следъ прекарания тукъ незабравимъ день, ние въ Брашовъ съ мжка почувствувахме, че се отронватъ последнитѣ излетни дни. Интересенъ градъ е Брашовъ (Кронщадтъ). Въ центъра му извишава куполъ старинна църква отъ 1,400 г. Строена е **цѣли 40 годин отъ българи**, които тукъ се заселили и образували махала. Въ изящния готически стилъ, примѣсенъ после съ Ренесансъ, вие се възхищавате отъ въплотеното рѣдко изкуство и художество на българина. И когато напускахме църквата и камбаната ронѣше кадийани звуци, обзети отъ единъ националенъ възторгъ, ние почувствувахме Родината близко, близко до сърдцето си..

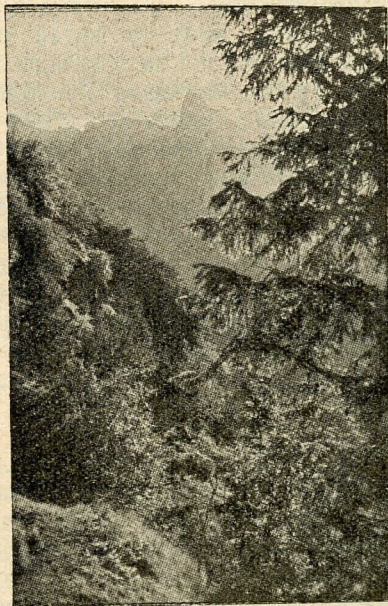
— — —

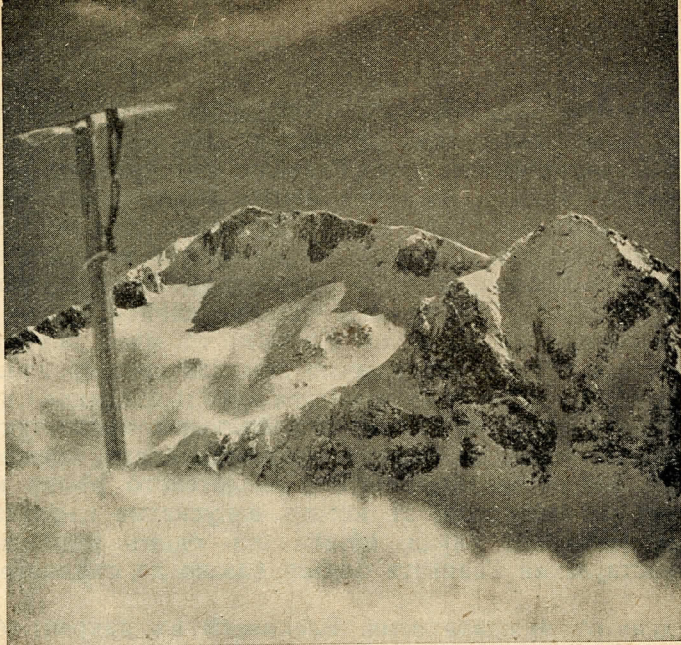
Последенъ день въ чуждата земя. Влаковетѣ въ вихренъ бѣсъ отново ни понасятъ по познатия пѣтъ. Брашовъ—Букурещъ и вечерята Гюргево. Дунавътъ е пакъ спокоенъ, като душата на дете. Въ него се оглеждаше топла юлска нощъ, а надъ насъ трептѣха безброй запалени факли — лжчисти звѣзди.

Отъ брѣга долиташе сърдечно „Ехо-о-о!“, когато голѣмиятъ австрийски експресъ завори огледалната повърхность на водата и ни понесе къмъ родната земя.

А до насъ, като влюбено момиче се притискаше мжката...

Мжката по тъй бързо отлетѣлитѣ хубави Карпатски дии...

Върхове

БЕЛМЕКЕНЪ

ИВАНЪ ЯНКОВЪ

Последни приготовления. Вързвамъ раницата бързо, а въ менъ бушува смѣсица отъ мисли да не пропусна нѣщо необходимо и бликнало чувство на радостъ, че най-после още една отъ мечтитъ ми — Белмекенъ, ще бѣде действителностъ.

Край менъ моята майка. Безъ да дигна погледъ къмъ нея чувствамъ нейнитъ овлажнени очи да ме следятъ. И тая година на Бждни вечеръ ще бѣде сама. Тя не ми казва „Не отивай“, но чувствамъ, че въ тоя часъ тя желае хиляди, може би, съвети да изрече. Не чувамъ нито безмълвнитъ ѝ съвети, не виждамъ, нито непороненитъ ѝ сълзи. Предъ менъ е израсло само едно видение — безкраенъ низъ отъ върхове и простори. Въ менъ царува само едно желание — да бѣда часъ по-скоро тамъ горе, да скрия въ диплитъ на планината сърдцето си, да не чувамъ неговитъ удари и нѣмъ предъ симфонията на зимния день, да чувствувамъ въ шумоленето на гората, въ клокота на потока, въ свистенето на вѣтъра, въ безмълвната тишина, великата майка — природата.

„Прости, мамо, че тѣ оставямъ пакъ сама. Не се сърди.“ — едва успѣвамъ да изрека и не дочулъ кроткитъ ѝ думи въ отговоръ, бързо изтичвамъ на улицата.

Пжтувамъ въ влака съ мой другаръ — планинаръ. Стихва бавно тропота на колелата. Влака спира на гара Костенецъ. Отправлямъ се къмъ аутобуса, който трѣбва да ни отведе въ политъ на Родопа. Запознавамъ се съ туристи. И тѣхнитъ рѣде здраво държатъ скитъ, а въ погледа имъ, устременъ въ далечината, кждето билото на планината прорѣзва могъщо сивото небе, доловихъ сжщото чувство, сж-

щото желание, което изпълва и менъ, преди още да разбере, че нашия път е общъ — нагоре къмъ Белмекенъ. Въ тоя часъ не чувствавамъ нужда да ги разпитвамъ, защото и тѣхнитѣ очи сж изпълнени съ блѣсъка отъ изживѣното въ моменти, кога зарѣяни въ днплитѣ на планината сж дирили непознатото въ нейната безмълвна самота и забравили себе си, погълнати отъ мисли, каточели, вѣнъ отъ съзнанието, сж се разтапѣли, сливали съ голѣмата радостъ на вѣчно живата природа. Въ сжщия този блѣсъкъ проблѣсватъ отвреме на време искри на очаквана радостъ отъ приближаването на ония мигове, кога сърдцето отново ще се свива въ радостна трѣпка при всѣко ново внезапно промѣняне на картината на пътя.

— — —
Белмекенъ!

Високъ стоишъ ти впилъ въ сивотата на снѣжното небе чело! Дивенъ кжтъ на дивно сбждната мечта на Твореца! Къмъ тебъ, къмъ твоето чело, упитъ отъ мечтата за ясенъ слънчевъ зименъ день, крача. Всичко тихо. Тихо прелитатъ и снѣжинкитѣ бѣли. Съ бѣлъ саванъ сѣкашъ покрита е земята. Бавно крачкитѣ отекватъ всрѣдъ гората. А стройнитѣ мури, покрити съ снѣжно бѣли плащеници, катъ приказни царици се редятъ край менъ. И потока салъ клокочи и бълбочи съ студени си води. Въ тоя брѣтвежъ услуханъ да доловя легенда отъ тоя чуденъ край искамъ.

Дали той приказка красива ми разказва за снѣжно нѣжната горска царица, що тукъ владей, илъ звуци отъ лирата на Орфей въ душата ми събира? ...

Години наредъ и въ студъ и въ мразъ и въ пекъ текълъ е той. Белмекенъ надъ него високо, неуморно и день и нощъ впилъ погледъ въ равнината на горди дѣла на възтаналия народъ свидетелъ е билъ, свидетелъ е билъ на кърви, що свирепъ турчинъ е лѣлъ въ тоя дивенъ край ...

Днесъ спокойно упитъ отъ нѣгата на чувство ново — чувство на възторгъ и благодарностъ, нагоре крача. Душата ми изпълнена съ копнежъ по нѣщо ново и бликналъ неудържимъ потокъ на радостъ не дава да почувствамъ, че при всѣка нова стѣпка изъ дълбокия рохкавъ снѣгъ силитѣ ме напущатъ и че сърдцето бие и като че ли иска гърди ми да разбие и да полети волно, свободно. Скитѣ по стрѣмния пътъ всрѣдъ гората едва намиратъ мѣсто за стѣпка. Предъ менъ, презъ

Пиринско езеро

Акварелна изложба

Йорданъ Гешево

Кѡмѡ Белмекенѡ

Сн. К. Вилнерѡ

върховетѣ на черната мѡра, високо прорѣзано въ здрача, едва забележимо е очертанието на Белмекенѡ. Високѡ и гордѡ въ своя станѡ той мами, привлича. Вsrѣдѡ обкиченитѣ мѡри съ приказно чудни плащеници, забравилѣ всичко, превърналѣ се изцѣло на зрение и слухѡ чувствувамѣ само всрѣдѡ красотата на тоя дивенѡ кжтѡ отронени акорди, заедно съ свистенето на снѣга подѡ ската, заедно съ притулящата ни вече тъмнина, на вѣчно недовършена пѣсенѣ. И бързамѣ въ тоя часѡ да направя крачка ошѡ, отѡ стѣпка по-горе да доловя нова картина. Но не вдигналѣ нагоре погледѡ още веднажѡ, не впилѡ очи въ тъмата на останалата подѡ менѡ долина, покри ме нощѡта. Тишината като че ли, се сгжсти и нѣмѡ и слѣпѡ въ тоя мигѡ, чувствувамѣ салѡ, че пакѡ високо надѡ менѡ, високо надѡ Белмекенѡ, високо надѡ снѣжнитѣ облаци, забулили ни съ своята сивота, силата на единѡ мирѡ непознатѡ, мамещѡ ни съ своя сивѡ необятенѡ просторѡ, съ своята непозната красота.

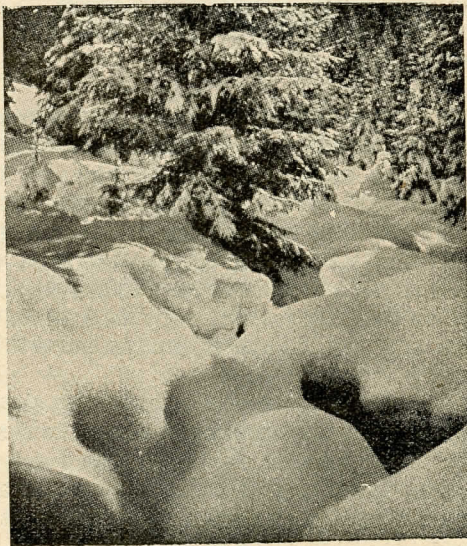
Три часа бѣха изминали, кога въ разрѣзѡ съ хармонично неправилнитѣ очертания на мѡрата върху снѣга, правитѣ линии на хижа „Клекѡ“, цѣла затрупана нѣколко крачки предѡ менѡ, като че върна съзнанието ми. Смѣквамѣ скитѣ съ чувство, като че смѣквамѣ обувкитѣ за да пристѣпа въ храмѡ, гдѣ ничий кракѡ не е осквернилѡ още олтаря му свѣтѡ. Малката и тѣсна хижа едва прибрала маса, печка и нарѣ ни обви съ своитѣ стени. Малко по-късно сухитѣ клекови дървета буйно запрашиха въ печката. Хижата се изпълни съ мека галеша топлина...

Налягали върху нара тихо разказвахме спомени изѡ миналото. Слаба свѣтлина надничаше презѡ отворитѣ на печката и изпълваше съ своята мекота и топлота. Разговоритѣ бавно стихваха. Тиха, спокойна нощѡ бѣ покрила съ своята сивота всичко. Полунощѡ приближаваше. Бѣдни вечерѡ бѣ. Бавно ме завладѣваше мисълѡта, че единѡ мирѡ непознатѡ, мирѡ на приказки, легенди и видения ни бѣ обвилѡ. Предѡ

погледа ми устремѣнъ къмъ тъмния жгълъ се редяха картини. Тѣ изпъкваха съ сила, завладяваха, а после избледнѣли изчезваха. И ето до ухото ми, като че ли достигатъ звуци на коледарска пѣсенъ. Клека спрѣ да пращи, огъня бавно загасваше въ печката. Тъмнина обви всичко. А звуцитѣ на коледарската пѣсенъ се усиляваха. Предъ менъ, загубилъ вече представа за време въ тишината на тая нощъ, изпъкна ново видение, допълващо се при всѣка нова дума на коледарската пѣсенъ възвестяваща раждането на Младенеца.

Новъ животъ. Нови надежди...

А — снѣжинкитѣ бѣли, прелитатъ, долитатъ отъ далеко и безмълвно застилатъ съ бѣла, съшити съ милионъ диаманти плащеница земята...

Снѣгъ въ гората

Сн. Кръшнякъ

Сивъ намръщенъ, безмълвенъ ражда се деня. Бѣлитѣ снѣжинки все така спокойно застилатъ земята. Равномѣрно пакъ предвиждатъ се скитѣ. Но днесъ, въ сивотата на тоя денъ съ тжга къмъ върха се отправямъ. Гѣсти снѣжни облаци сж обвили челото му. Тжгата при всѣка нова крачка се усилява при мисълта, че днесъ не ще мога да наситя глада на моитѣ очи. Ето последни стѣпки, и ние сме на върха.

Впилъ погледъ на северъ диря веригата на хайдушкия Балканъ, диря бѣлото сега чело на Витоша, диря царствено красивитѣ върхове на Рила, легендарния Пиринъ, Родопи, но всичко днесъ е обвито въ сивотата на снѣжния зименъ денъ и болка свива сърдцето...

Пристягамъ отново раницата и скитѣ съ надежда, че втори пътъ Белмекенъ ще ми разкрие непознати, дивно чудни гледки и се спускамъ надолу.

Оловно сивитѣ мъгли пакъ сж вплели пипала въ челото на Витошкия първенецъ, пълзятъ надолу къмъ полето и го включватъ въ стоманенитѣ си прегръдки. Презъ отворения прозорецъ на стаята долита монотонното чукане на едри капки дъждъ. Тѣ удрятъ по покрива, по тротоара отпредъ и успокояватъ. Вслушвали ли сте се нѣкога въ тѣхната пѣсень? Тя може би нищо не ще ви разправи. Или пъкъ не ще я разберете. Но тя ще извика въ мисълта ви редица спомени...

Въ тжжнитѣ есенни дни, азъ пакъ живѣя съ мисълта за васъ, мой свидни върхове. Тихиятъ напѣвъ на дъждовнитѣ капки ми напомня тихитѣ вечери, прекарани въ благоговѣние предъ сияещитѣ ви отъ залѣзващото слънце чела съ притаения въ душата ви копнежъ да посрещна утре отъ тамъ раждането на новия день.

Въ тжжнитѣ есенни дни азъ пакъ си спомнямъ за васъ мои слънчеви дни...

Вратата щраква задъ гърба ми и още не успѣлъ да си намѣря мѣсто, отобусътъ прави нѣколко неспокойни скока и потегля. Занизватъ се една следъ друга картини. Въ подножието сме на Витоша... Довиждане хубавице! Днесъ не ще ти бѣда гостъ. Може би ревнувашъ? Недей! Азъ пакъ ще се върна при тебъ и ще ти разправамъ, а въ душата ми ще грѣе образътъ на нови върхове, които сж ме пленили. Малкото ми сърдце е тѣй голѣмо, че ще може да прибере всички ви... и да ви сближи. Не забулвай челото си, защото искамъ да отнеса образа ти все тѣй красивъ, съ хилядитѣ усмивки, които слънцето сипе върху златнитѣ ти кждри...

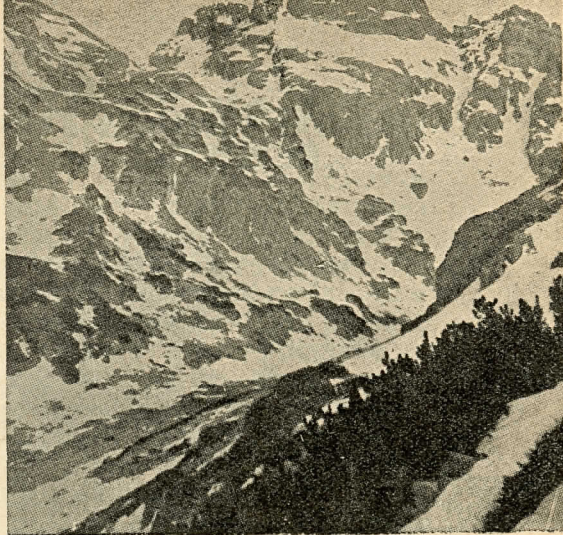
Дали не я измахихъ? Дали ще остане и за напредъ за мене все сжщата пленителна хубавица отъ моео детство?

Утринната тъма се вдига и въ цѣлата си девствена голота предъ насъ застава Рила. Бѣхъ я виждалъ вече нѣколко пѣти отъ снажната снага на Балкана или отъ скалитѣ на Черни връхъ, но никога — тѣй хубава, тѣй омайно пленителна и мамеща, обещаваща неземни радости на оня, който потъне въ тайнственитѣ и прегръдки. И ако нѣкога се е сбждвала нѣкоя мечта, то бѣ мечтата ми да видя Рила такава, каквато въображението ми я рисуваше.

Още малко и измория моторъ изпуща последна въздишка предъ Рилския манастиръ. Колко голѣмъ и величественъ ми се видя той, съ четириетажнитѣ си здания, съ Хрелювата кула по срѣдата и старинната черквица до нея. И колко малъкъ, нищожень, смазанъ го видѣхъ по-късно отъ Еленинъ връхъ, заплашително надвисналъ надъ манастиря, загубень тамъ нейде долу въ пропастьта, на нѣколко стотици метра подъ него.

Манастирътъ гъмжи отъ хора отъ най-различни народности и страни. Българи, богомолци и туристи, чехи, нѣмци, сърби и др. се смѣсватъ въ една пѣстра интернационална група и изпълватъ съ гласоветѣ си двора и стаитѣ, които до скоро сж помнѣли само дървеното клепало и гласътъ, напѣващъ топла молитва. Но... всичко се мѣни. Светата Рилска Обитель, която съ вѣкове е могла да се запази далечъ

Малъовица
Сн. К. Вилнеръ

отъ шума, злобата и суетата на външния свѣтъ, само за нѣколко години стана сборище на туристи отъ цѣлъ свѣтъ. Радва ли ме това? Като че ли не!

Вечеръта се изкачвамъ бавно по каменнитѣ стѣпала на кулата. Навънъ е вече тъмно, а тукъ слаби електрически крушки се мжчатъ да разпрѣснатъ мрака — мрака на миналото. Колко жалки сж тѣ въ своитѣ безсилни стремежи. Мъждѣщата имъ свѣтлина придава само още по-голѣма таинственостъ и мистичностъ на голитѣ каменни стени. Защо дойдохъ тукъ въ тоя кжсенъ часъ? Не е ли заради сѣнкитѣ, които... но ето. Отъ тъмния жгълъ на кулата се чува сподавенъ шепотъ, дрънка оржие, раздвижватъ се фигури на древни бойци. Тѣ бързо изпълватъ стаята, стѣлбитѣ, цѣлата кула. Раздава се кратка заповѣдь и бойцитѣ се нареждатъ по зеящитѣ въ зида тѣсни процепи. По лицата имъ се чете решителностъ, укрепвана отъ една твърда вѣра. Ржцетѣ имъ крепко държатъ оржието. Въ срѣдата имъ изпква бледъ монахъ, ржката му се вдига за благословия, а устнитѣ му мълвятъ молитва „Свети Пустиннико, спаси своя домъ“. Долу вече се чува животинския вой на разяренихъ вандала, дошли отъ незнайни страни по волята на безразждни деспоти, за да унищожатъ една култура и да изтриятъ отъ лицето на земята единъ народъ. Но бойцитѣ сж по мѣстата си, тетивитѣ се изпълватъ, а погледътъ се мжчи да открие скрития въ тъмнината врагъ.

Единъ ударъ отъ камбана до мене, прогонва цѣлото видение. Часовникътъ на кулата ме подсеца, че е време да си лѣгамъ.

На другата сутринъ слънцето ни сварва на пжтъ за седемътѣ Рилски езера. Пжтеката води нагоре, отъ начало презъ гора, а после по голия рѣтъ, който Дамка праща къмъ манастиря. Отъ лѣво приветливо ни се усмихва Кабулъ, съ прѣснатитѣ като стадо изъ скалитѣ му малки прѣспи. Казватъ, че тамъ често могли да се видятъ диви кози... уви, тукъ щастието не ни се усмихна. Следъ уморително изкачване, ние сме на прѣспата на Дамка, простнала снага на самото било въ подножието на върха.

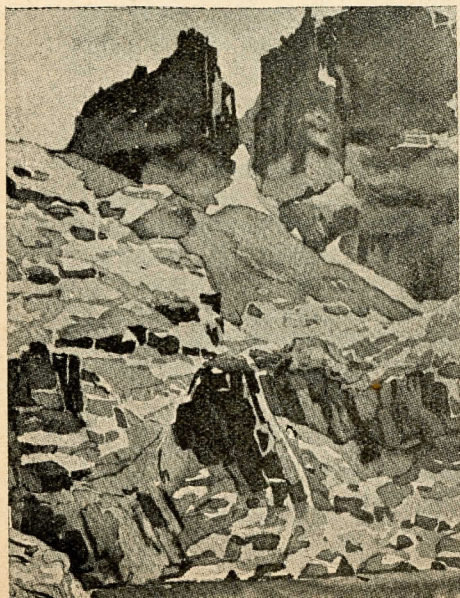
На югъ, изъ задъ Царевъ връхъ и Налбантъ ни праща поздравъ отъ заснѣженото си чело, Пиринъ. Могщата му снага се губи нейде далечъ въ Бѣломорието, а приказно красивиятъ Елъ-тепе ни плени съ лъчезарната си усмивка. Тя запали въ душата ми още една искра на непостигнатъ блѣнъ. Отъ дѣсно, почти надъ насъ се е надвесила Дамка, а задъ нея се редятъ Мальовица, Орловецъ, Злия жбъ, Рупитѣ. . . . Дете на равнината, азъ съ трепетъ въ душата бѣхъ слушалъ тия имена, мълвени отъ по-възрастни другари, които бѣха имали вече щастието да впиватъ неспокойния си взоръ въ гранитнитѣ имъ жбери. Това бѣха за мене имена отъ нѣкакъвъ далеченъ свѣтъ, отъ нѣкаква вълшебна страна, такава, за каквато се говори въ приказкитѣ. Дамка, Мальовица, Рупитѣ . . . само при споменаването имъ въ душата ми нѣщо затрептяваше, въображението ми заработваше и всичко се сливаше въ дивната хармония на единъ блѣнъ, за който може само да се мечтае. И ето, азъ стоя сега предъ тѣхъ, предъ приказнитѣ видения на моето ранно юношество, погледътъ ми гони слънчевитѣ лъчи играещи си по гранитнитѣ имъ лобове, а ржката ми мислено гали гордитѣ имъ глави.

Дамка, Мальовица, Рупитѣ . . . назъбеното имъ било, отвеснитѣ стени, стремглаво спущащитѣ се надолу улеи, снѣжнитѣ прѣспи, загнѣздени въ майчиния имъ skutъ, всичко това оставя неизличима следа въ душата ми, която се превръща въ фотографически апаратъ, стремежи се да възприеме и запази и най-малката подробностъ.

Погледътъ ми съ мжка се откъсва отъ тѣхъ, за да се спре на новото чудо, съ което природата е решила да ни изненада. Но мене вече нищо не ме учудва, защото познахъ най-голѣмото чудо — превръщане на блѣнъ въ действителностъ, на мечта — въ реалностъ.

Предъ краката ми сж седемътѣ езера. Кой не трепва при спомена за тѣхъ, ако ги е виждалъ поне веднажъ въ живота си? Не напраздно ги сравняватъ съ синитѣ очи на Карпатитѣ. Срамежливо, като очитѣ на млада девица поглеждатъ тѣ къмъ насъ, притуляйки се изъ околнитѣ канари. И водитѣ имъ сж сини. Сини и бистри . . . Тѣй бистри, като че ли хиляди девойки сж изплакали презъ нощта мжката си за несполѣлена любовъ. А колко спокойни сж тия води, въ които съ неотразима прелестъ се оглеждатъ околнитѣ върхове и циркуси. Ето ги, редятъ се едно следъ друго. Седмото, съ сковани въ ледове брѣгове. Какъ красиво контрастиратъ ясно синитѣ му води съ бѣлия снѣгъ по брѣга.

(Следва)

Рупитѣ

Проф. В. Захариевъ

Акварелъ

Идеологична страница

УЗЗ

„ПЛАНИНИ И ХОРА“

СТЕФАНЗ ПОПОВЗ

Ако има елементъ, който да липсва въ рождениѣ часове на българското планинарство, това е жаждата за дѣло, за лично превъзможване и възвисяване. Хората на него време не сж проблематици и личността не е заплашена. Тѣ всички живѣятъ въ времето на единъ неспиренъ личенъ и общественъ прогресъ. България цѣвти и напредва, за почуда на всички тя изпреварва далече напредъ по-рано свободнитѣ свои съседи. Жизненитѣ сили на българското племе даватъ своя благодатенъ плодъ. И за всѣкиго по отдѣлно има мѣсто, има въздухъ. Свършившиятъ право става веднага апелативенъ сждия, връщащиятъ се отъ чужбина докторъ по държавни науки бива посрещнатъ отъ своитѣ съграждани и още на гарата му се обяснява, че за напредъ той ще бжде народния имъ представителъ. Никой отъ тогавашнитѣ интелигенти не живѣе подъ тормоза на съмнението за личната си гордостъ, внушено му отъ личното неуспѣване, за да е нужно да търси утвърждението на личността си чрезъ дѣлото въ планината, да си доказва собствената ценностъ чрезъ изпитанията на борбата въ планината.

Животътъ е хубавъ, всички вѣрватъ въ него и нѣма защо да търсятъ нови хоризонти, лична свобода и въздухъ въ планинитѣ.

И затова първиятъ периодъ на нашия туризъмъ е спокоенъ, той е периодъ на тихо удоволствие, на разумно наслаждение, на търсене отмора и чиста красота. Българскитѣ манастири, отжпканитѣ пжтеки и низкитѣ върхове сж достатѣчни. Културната срѣда, която доставя туриститѣ, още е ограничена, животътъ не е разширилъ насилствено, неговата буря не е увлѣкла всички къмъ другитѣ кржгозори.

Такива си оставатъ и сега туриститѣ отъ него време и затова тѣ сж чужди на всѣкаква проблематика въ планинитѣ. Тѣ не я чувстватъ и въ града. За тѣхъ животътъ само се обѣрка, ценитѣ се повишиха, условията се влошиха — но отъ тамъ нататѣкъ животътъ не имъ подсказва нищо друго, тѣ не искатъ да търсятъ нови пжтища на спасение въ планината. И ние не бива да искаме повече отъ тѣхъ. Тѣ изпълниха своя дългъ, посочвайки ни най-малкото сжществуването и на единъ другъ свѣтъ.

И ние тръгнахме къмъ него. Но водени отъ други видения, подтиквани отъ други подбуди.

Въ човѣшката история има малко, въ историята на България почти никакъ, подобни епохи, когато само нѣколко години промѣнятъ издѣно цѣлата картина на живота, както се случи въ годинитѣ следъ голѣмата война.

Какъ всичко стана друго!

Прогресът се обърна въ отчайващъ упадъкъ, богатството на потискаща нищета, широкитъ по-рано перспективи станаха непоносимо тежки вериги, подемотъ на личността стори мѣсто на нейното угнетяване и като въ една нощъ животътъ отъ удоволствие стана страдание.

Всичкитъ придобивки на дотогавашната култура попаднаха подъ подозрителния знакъ на съмнението и внезапно ние останахме безъ подслонъ. Велика България, устремена къмъ най-висшитъ си идеали, осъмна като най-ограничената и унижена страна съ разбито духовно единство и затворени пѣтища, въ които се развихри страшна духовна и материална криза.

Ето — накратко изброено — наследството което нашето време ни подари.

И волю неволю, ние трѣбваше да станемъ други хора, да се прощаваме съ мечтитъ на младостта и да търсиме други пѣтища. Мжно ли е тука да се откриятъ условията, които родиха истинското наше планинарство като реакция срещу общата ни сѣдба?

Животътъ стана непоносимо грозенъ, тежъкъ, неприятенъ и отблъскващъ за всѣкиго по отдѣлно — какво чудо, че стремежътъ къмъ красотата, къмъ свѣтлия планински свѣтъ се роди отъ само себе си не като вътрешна потрѣба на една префинена култура, а като елементарна нужда за постигане духовното равновесие на всѣка личностъ? Единъ страненъ копнежъ къмъ нѣкаква истинска, успокояваща и връщаща върата въ живота красота обхвана всички съ първична сила. Загубилиятъ всѣка смисълъ градски животъ, всрѣдъ който ние плавахме като парчетата на разбитъ отъ буритъ корабъ, ние искахме да запазимъ поне съ добавката на планинското щастие, което да ни послужи като примирение. Проклятието на личната си орисия ние искаме да замѣнимъ съ обещанието на върховетъ, които ни даваха илюзията че по нѣкакъвъ начинъ все пакъ сме се издигнали надъ живота и сме го подчинили.

Ние загубихме личността си въ градоветъ, онази личностъ, която победно тържествува при следитъ на своято творчество и житейски завоевания, животътъ на следвоеннитъ години стѣсни на всѣкиго кржгозоритъ по единъ небивалъ начинъ. Въ тѣснитъ граници на новото ни Отечество за насъ почти нѣмаше мѣсто за проявление. Каквото и да предприемахме, излизаше несполучливо, кждето и да посѣгнемъ, вратитъ ни бѣха затворени. Лично дѣло? — не, пѣтътъ къмъ него бѣ заприщень. Ние потъвахме бавно въ безличието на една епоха, осѣдила всичкитъ ни усилия на безплодность.

И тука намъ се разтвориха вратитъ къмъ планината като спасителна стрѣха, На тази земя все още имаше мѣсто за лични проявления, все още личността можеше да значи нѣщо, стига да може, макаръ и въ борба не съ подлитъ условия на живота, а съ мълчаливата, но благородна материя на планината. Но ние искахме борбата като единствена укрепваща и поддържаща свежестта на нравственитъ сили. И ето Балканътъ — този старъ другаръ и съюзникъ на нѣкогашнитъ борци — стана отново съюзникъ и на българската планинарска младежъ. Той я приюти и върна върата въ нея. Въ Рила, гдето презъ вѣкове бѣ мъждукало светилицето на националното съзнание, проблѣсна новата религия на планинарството, още по горда, още по-упорита и вдъхновена.

Ние бѣгахме — това признание не ни унижава — отъ стенитѣ на града, за да се доберемъ до безкрая на планината, кждето никой не ни огорчаваше въ желаніята, никой не ни шепнеше възпирайки съ тона на английската гувернантка „недей“. Да, ние намѣрихме друга сцена ни нашия животъ, кждето жаждата ни за дѣло се разливаше като освѣжителна струя по нашата кръвъ и кждето ние можехме до безумие да опитваме границитѣ на собственитѣ ни сили. Ние открихме, че има и у насъ духовни ценности, които — потопени въ слънчевата баня на планината — можеха да издържатъ и на свирепата буря на живота. Тамъ ние възвърнахме вѣрата въ себе си, въ своето предопредѣление, въ цѣлия си животъ, тамъ ние открихме единъ новъ смисълъ на земното тегло. Доу въ града, ние даже не можехме да протестираме като нация срещу жестокитѣ закони на дипломацията, полицията за угода ни разгонваше — високо горе, ние можехме да си размѣняме други надежди и други обещания.

Азъ знамъ, че мнозина ще нарекатъ това пренасяне на духовната ни драма въ планината бледъ ерзацъ спрѣмо жестокитѣ повели на живота, за които трѣбваше да израстнемъ. Но така бързо ли заздравява духовно единъ разбитъ и поваленъ народъ, така бързо ли превъзможва той проклятието на сждбата си?

Въ истинския смисълъ на думата ние открихме въ планината нашето спасение. И стремежътъ къмъ нѣщо далечно, безкрайно, нѣщо „отвѣдъ хоризонта“, както наскоро прозвуча отъ сцената на Народния ни театъръ, далечъ отъ умразнитѣ рамки на обикновения животъ, ни обзе властно, едва ли не сждбоносно. Повечето отъ насъ станаха бѣгълци отъ живота, за победата на който още не бѣха сбрали нуждитѣ сили, макаръ че сега и този процесъ вече успѣшно да е завършенъ.

Ето канавата на духовното ни състояние, върху която се роди новото ни, наше, българско планинарство. Колкото и въ външнитѣ си форми то да е еднакво съ планинарството на другитѣ страни, въ вътрешното си съдържание то се различава напълно отъ тѣхъ. И само така може да се обясни неговата безкрайна динамичность, черпена отъ реакцията срещу самия животъ, както и неговото бързо разпространение — направо казано — не единъ ненормаленъ начинъ. Въ кратко време обхвана широкитѣ слоеве на културнитѣ ни срѣди и ги хвърли въ диплитѣ на планинитѣ. Тѣзи, които не можахъ да почувствуватъ голѣмата буря на жирлта, го възприеха само като полезенъ навикъ, носящъ придобивкитѣ на добре използваното време. Други, които нѣмаха разположението да видятъ дълбоката трагедия на племето ни, схванаха отиването въ природата като подарено безотговорно удоволствие. Но имаше и трети — тѣзи, които бурята на времето разтърси изъ дъно и които на голѣмия въпросъ можеха да дадатъ само голѣмъ отговоръ, на голѣмия натискъ можеха да отвърнатъ съ двойно подейна воля и тежкото наследство пожелаха да измѣнятъ съ подготовката на едно свѣтло бждеще. Тѣмъ сждбата имъ подари планината, за да достигнатъ нейнитѣ върхове, да я изживѣятъ цѣлостно и съ утвърдено духовно здраве да победятъ неволята на живота.

Между тѣхъ се роди въ голѣмия устремъ къмъ други брѣгове и българското планинарство. То не можеше да бжде друго, освенъ отговоръ на самото време, което го създаде и предизвика, образътъ на единъ другъ свѣтъ, въ който всичко отново е свѣтло, истинско, велико и красиво, въ противовесъ на живота въ града.

АЛПИЙСКИ ВЕСТИ

Смъртта на водача Йосифъ Бинеръ

Стариятъ и добре известенъ водачъ Йосифъ Бинеръ отъ Цирманъ починалъ на 83 годишна възраст. Той е пребродилъ най-високитъ планини на Европа. Въ бележника му се срещатъ имената на много знатни английски и белгийски личности, които сж се ползували отъ услугитъ му като водачъ.

Изъ западнитъ Алпи

Последователни изкачвания на глетчери или стръмни върхове сж станали значително любими на алпиниститъ. Едно такова изкачване въ Валисъ е предприелъ Алфредъ Цюрхеръ съ известнитъ водачи Кнубелъ и Лохматеръ. Тримата си поставили за целъ да изкачатъ всички върхове отъ дветъ страни на Vispales. Изкачванията започнали на 2 августъ съ достигането на Bieshorn и свършили на 28 сжщия месецъ съ превземането на Dûërenhorn. Тогава били изкачени 28 Валийски върхове надъ 4000 метра между които естествено Weisshorn, Matterhorn и много др. Това е едно доказателство, че Алпитъ предлагатъ нови възможности за дейностъ въ планинскитъ изкачвания.

Отъ тазъ годишнитъ постижения на французкитъ катерачи ни е известно само първото изкачване на Bateau—Wordwand въ областа Meise. Изкачването се отдало на Tourosfier и Madler и изисквало напрегната и усилена работа по скалитъ.

Ludwig Steinarer е изпълнилъ тъкмо преди края на лътото още единъ значителенъ излетъ. Заедно съ Wolfgang Gortler, който току що се завърналъ отъ Hindukusch и отъ Иранското плато изкачили 800 метра високата „сѣверна стена“ на Montblanc de Seilon. Пътътъ върви стръмно нагоре надъ две трети ледъ и една трета скала съ единъ значителенъ

наклонъ отъ 60 градуса. Двамата катерачи трѣбвало да прекаратъ на нѣколко метра подъ върха една дълга и студена нощъ, преди да достигнатъ заслужената радостъ отъ изкачването.

Отъ върха къмъ смъртта

Едно голѣмо планинско нещастие се случило на 9 октомврий на Grohmanuspitze. Две групи съ две вжжета се катерили по южната стена. Първата била вече достигнала върха, а първиятъ отъ втората група седѣлъ вече на свободна площъ извънъ пжтя, когато отъ долу долетѣлъ отчаянъ викъ „Падатъ!“ Единъ отъ катерачитъ се съборилъ въ пропастьта и увлекѣлъ съ себе си и останалитъ си другари. Страхотно обезобразени труповетъ на тримата смѣли катерачи Willi Held, Josef Bauer и Tilfen Röck били погребани на другия день въ подножието на планината.

Непобедими върхове

Първенцитъ на Хималаитъ, оградени съ ореола на свещеностъта, оставатъ и днесъ да впиватъ гордо чело въ синевината непобедими. Следъ нещастията, които сполетѣха германскитъ експедиции презъ 1934 и 1937 години при опитъ да изкачатъ Нанга Прабатъ, не е направенъ нито единъ по-сериозенъ опитъ. 1936 год. донесе победата надъ свещения за будиститъ в. Хомолхари — 7315 м. отъ двама смѣли млади алпинисти Sp. Chapman — 30 гдишенъ и G. Grawford — 24 год., първиятъ отъ които благодарение на връзкитъ си като дипломатъ е успѣлъ да вземе разрешение отъ Тибетското правителство. На 12 май експедицията отъ двамата приятели и 6 кули напуснала Phari Dzong. Следъ една тревожна нощъ щастieto не ги напуска и преди 12 часа успѣли да се поздравятъ отъ „Царицата на всички върхове“.

СЪЮЗЕНЪ ЖИВОТЪ

В. С. С. въ Плѣвнѣ

На 31. XII. 1938 год. и 1 и 2 януарий н. г. въ Плѣвнѣ заседава пленумътъ на VIII В. С. С. на Ю. Т. С. Заседанията на Съвета се характеризираха съ едно живо участие на делегатитѣ въ разискванията по поставенитѣ на разглеждане въпроси и едно съзнателно отнасяне къмъ тѣхъ.

Официалното посрещане на Ц. Н-во и представителя на М. Н. Просвѣта, г-нъ Георги Караивановъ стана на 31. вечерта следъ което се образува манифестация до Паметника на падналитѣ въ войнитѣ, където председателя на Съюза, др. Илия Минчевъ положи вѣнецъ.

На другия день делегатитѣ и гоститѣ взеха участия въ новогодишния молебенъ, следъ което всички отидоха въ салона на читалище „Съгласие“, където стана откриването на Съвета съ речъ отъ Директора на Областѣта, г-нъ Б. Казанлиевъ. Поднесени бѣха поздравления отъ името на армията отъ г-нъ полковникъ Николовъ, отъ кмета на града г-нъ Ст. Вълчевъ, отъ протоирей Ташевъ, Обл. учил. инспекторъ, г-нъ Радусевъ, председателя на мѣстния клонъ отъ Б.Т.С., г. Д. Каракашевъ, запастното войнство, юнацитѣ, ловцитѣ и др. Др. Илия Минчевъ благодари на всички за поднесенитѣ приветствия.

Следъ обѣдъ и на другия день въ салона на Популярната банка се състояха редовнитѣ заседания на Съвета. Откриването имъ стана съ речъ отъ представителя на М. Н. Просвѣта, г-нъ Караивановъ. Избра се бюро въ съставъ: К. Данчевъ, Сл. Маноловъ, Ал. Цвѣтковъ, К. Стояновъ, Л. Баралиевъ и Н. Сжбевъ.

Пленумътъ на VIII. В.С.С. се занимава обстойно и съ въпроса за Съюзнитѣ издания, като се изказаха известни пожелания и препоръжки за тѣхното подобрене.

Заседанията на Съвета се закриха отъ г-нъ Г. Караивановъ, думитѣ на когото бѣха изпратени съ бурни овации и възторжено „Балкани“.

Асеновградъ. Презъ днитѣ 28, 29 и 30 януарий т. г. Асеновградскиятъ клонъ „Персенкъ“ празнува 20 годишния си юбилей. Отъ едно скромно начертано праздненство, последното се обърна въ истински празникъ за цѣлото асеновградско гражданство. На тържеството присъствува представителъ на Г. Министра на Н. П., — Г. Караивановъ — главенъ инспекторъ по физическо възпитание, всички официални лица на гр. Асеновградъ, председателътъ и секретарътъ на Съюза, както и голѣми групи отъ съюзнитѣ клонове въ Пловдивъ, Садово и Хисаръ.

Берковица. Презъ изтеклата година клонъ „Комъ“ е зарегистриралъ единъ новъ успѣхъ при обзавеждане на хижата си. Последната е свързана съ телефонъ, а напоследъкъ хижестроителниятъ комитетъ е успѣлъ да издействува хижата да стане метеорологическа станция.

Разградъ. Презъ изтеклия хижестроителенъ сезонъ Разградскиятъ клонъ „Дели-Орманъ“ завърши своята хижалѣтовище „Воденъ“. Освещаването ѝ стана на 11 IX 1938 г. съ голѣмо тържество при стечението на туристи отъ околнитѣ клонове и населението отъ околността. Кръстникъ на хижата бѣ г. Министра на земледѣлието — г-нъ Ив. Багряновъ.

Самоковъ. Клонъ „Рила“ е празнувалъ на 25. XII. 1938 г. своя двадесетъ и петъ годишенъ юбилей. Сутринтъ се състояло тържествено събрание, на което сж говорили Съюзния секретаръ — Н. Памукчиевъ, директора на гимназията и др.

София. Клонъ „Витоша“ усилено подготвя изнасянето на своя 25 годишенъ юбилей. За целта е сформиранъ специаленъ комитетъ. На Нова година и Коледа клонътъ е устроилъ съвмѣстни посрещания на праздниците на хижа Кумата, които сж минали при голѣма задушевеностъ. Сумитѣ, събрани отъ нощувки срещу Нова година сж внесени изцѣло за зимната помощъ.

КУЛТУРЕНЪ ЖИВОТЪ

КНИЖНИНА

„ПЛАНИНИ и ХОРА“

отъ

СТЕФАНЪ ПОПОВЪ

Между многото книги, които ни подари изтеклата 1938 г., ние съ особена радост отбелязваме една, която обогати оскъдната туристска литература — нашиятъ отличенъ приятелъ, бившъ председателъ на Ю.Т.С. и Почетенъ членъ — др. Стефанъ Поповъ, издаде великолепната книга „Планини и хора“. Съ хубава заглавна корица отъ Н. Тузсузовъ, която хармонира съ издържаността на цѣлото издание, съ 234 голѣми страници въ изисканъ стилъ, единъ отъ планината ни повежда къмъ нея. И въ всѣка страница ние виждаме колко бодри сж стѣпките къмъ върховетъ, колко чистъ е пѣтя нагоре, колко свѣтли сж лазуритѣ.

Въ мислитѣ и стѣпките на този планинаръ, ние чувствуваме пулса на огромното планинско сърдце; слушаеме откровенията на единъ човѣкъ отъ другъ миръ; потъваме въ топлотата на една душа, закърмена въ обичъ къмъ върхаритѣ...

Книгата е посветена на младитѣ. И тѣзи млади, при които бѣше до вчера и автора, въ знакъ на благодарностъ, обещаващъ да следватъ пѣтя нагоре. И протегната, накрая на книгата, за раздѣлка на автора, българскитѣ юноши туристи сърдечно и топло стискатѣ.

„Планини и хора“ за всѣки културенъ човѣкъ е единъ цененъ приносъ; за тѣзи, обаче, сърдцата на които горятъ въ блѣнъ по върховетъ — за истинскитѣ туристи — „Планини и хора“ е настолна книга.

Книгата „Планини и хора“ нашитѣ клонове и читатели могатъ да си доставятъ отъ Ю. Т. С. срещу 50 лева предплатени.

Получиха се въ редакцията ни библиотекитѣ: **Български исторически романи** (абонаментъ 160 лв.) и **„Древна България“** (абонам. 100 лв.) ул. Гурко 32.

ИЗЛОЖБИ

„ЕДНА ЗИМА ВЪ ПИРИНЪ“

Акварелна изложба

на Йорданъ Гешевъ

Талантливиятъ пейзажистъ и тази година ни поднася въ салонъ „Аксаковъ“ чара на близкия ни планински миръ. Пресътвори въ бои и тонове най-дивнитѣ кѣтове на Пиринъ, Рила и Родопи, Гешевъ ни открива сърдцето си на страстно любящъ природата човѣкъ, увличащъ се да търси красота даже и тамъ, кждето само художникътъ може да я намѣри. Отъ пейзажитѣ му лѣха свѣжестъ и непосредственостъ, които го доближаватъ до първомайстора на акварелната техника — К. Щъркеловъ.

Нѣжното преливане на багритѣ, топлотата на свѣтлинитѣ, голѣмото постоянство и трудолюбие, надъ които доминира и вроденото въ Гешева чувство на красивото въ природата и неговото майсторско пресъздаване, сж залогъ за успѣха на изложбата.

ФОТО-КЛУБЪ

На 6. Декември 1938 г. е основанъ български фото клубъ, който е обединилъ най-известнитѣ въ България фото-любители.

Избранъ е управителенъ съветъ въ съставъ: Г. Ст. Георгиевъ, В. Савовъ, Никола Ив. Божиновъ, Ан. Левиевъ, В. Димчевъ. Всѣка седмица клуба има събрания, на които се изнасятъ реферати въ връзка съ любителската художествена фотография.

Обявено е и уреждането на предстояща изложба за да се покаже голѣмия напредѣкъ на българската фотография.

Клубътъ е получилъ писма отъ Атина, Загребъ и Люблина. Фото клубоветѣ на последнитѣ два града иматъ желание да влѣзнатъ въ близъкъ контактъ съ нашитѣ фотографи и евентуално да размѣнятъ снимки и изложби.

≡ ПАНФОТО ≡

Фото-лаборатория и търговия

София, Алабинска 58. Тел.: 2-02-72; Чек. с/ка 4476

Най-модерно обзаведената фотолаборатория за финна изработка на любителски снимки. Пълна замъна на стандартното производство с индивидуално третиране на мотивите. Специален отдел за малкия формат — Laica, Kontax, Robot и пр.

Художествено и техническо ръководство ФОТО-„ИЗКУСТВО“ РАШЕВЪ. Работи се изключително върху съвременно известните материали GEVERT, с най-модерните патентовани хартии: Gevalux, Artona и др.

Туристи, предпочитайте
винаги „ПАНФОТО“

